

WYSTĘPOWANIE MOCZOTOKU I SAMOOGRYZANIA WŁOSÓW NOREK W ZALEŻNOŚCI OD PŁCI, ODMIANY BARWNEJ I MASY ZWIERZĘCIA

Andrzej Frindt, Maria Bednarz, Bolesław Suski

Instytut Produkcji Drobiarskiej SGGW-AR w Warszawie
Zakład Hodowli i Użytkowania Zwierząt Futerkowych i Drobego Inwentarza

WSTĘP

Zwierzęta futerkowe dostarczają cennych skór poszukiwanych na rynku krajowym i zagranicznym. Jakość i wartość futrzarska pozyskiwanych skór zależy między innymi od stanu zdrowotnego zwierząt. Czynnikiem obniżającym w wysokim stopniu jakość skór jest moczotok powodujący ciągle moczenie określonej powierzchni futra oraz samoogryzanie włosów, a nawet gryzienie różnych partii ciała. Etiologia tych schorzeń, sposoby leczenia, ewentualnie różnice w oporności nerek na wymienione choroby, częstotliwość występowania, nie były dotychczas w kraju objęte kompleksowymi badaniami. Niewłaściwe żywienie nerek może stanowić czynnik powodujący nasilenie intensywności omawianych schorzeń. Dziliński [3] podaje, że przyczyną choroby są prawdopodobnie błędy żywieniowe polegające między innymi na nadmiarze białka, a zwłaszcza tłuszczu w karmie. Lubaszenko [5] na podstawie własnych badań twierdzi, że moczotok jest jednostką chorobową o bakteryjnym podłożu, przy której obserwuje się wysoki poziom przeciwciał w surowicy chorych osobników. Natomiast Dejenka [2] uważa, że bezwolne oddawanie moczu nie jest chorobą, a tylko jednym z objawów awitaminozy B, choroby żółtego tłuszczu, kamicy moczowej, bądź zaburzeń przemiany materii. Lubaszenko za Leoschke [5] twierdzi, że istnieje duży związek pomiędzy patologicznym wydzielaniem moczu a żywieniem nerek. Nielsen [7] wskazuje, że najistotniejszym czynnikiem jest jakość białka i zawartość związków mineralnych w paszy. Nie wyklucza jednak czynnika genetycznego, determinującego wystąpienie

schorzeń. W badaniach nad genetycznym uwarunkowaniem schorzenia stwierdzono, że odziedziczalność moczotoku wynosi 0,24 [5]. Również ten sam autor podkreśla powszechność występowania schorzenia moczotoku się. W różnych fermach było objętych nim 4,5-32% nerek.

Przyczynami strzyżenia włosów i gryzienia różnych okolic ciała, a zwłaszcza nasady ogona, mogą być zaburzenia przemiany materii, niedobory mineralno-witaminowe, czynniki dziedziczne, zakażenia wirusami, stany zapalne gruczołów okołoodbytniczych oraz różne stresy. Akulow i Sytyja [1] stwierdzają, że po sztucznym zakażeniu nerek wirusami wystąpiło u zwierząt po 2-3 dniach intensywne wygryzanie włosów. Helgebosted [4] uważa, że bezpośrednią przyczyną tego schorzenia jest zaczopowanie kanałów odprowadzających wydzielinę z gruczołów okołoodbytowych. Mazurczak [6] sądzi, że powodem występowania choroby jest wytwarzanie w organizmie zwierzęcia czynnych związków powodujących podrażnienie zakończeń nerwowych, co powoduje w efekcie wystąpienie wzmożonego świądu skóry. W pracy podjęto próbę oceny intensywności występowania opisanych schorzeń, uwzględniając wpływ płci, odmiany barwnej i masy ciała zwierząt.

MATERIAŁ I METODA

Badania przeprowadzono na 4 fermach nerek województwa stołecznego w okresie oceny licencyjnej. Przebadano ogółem 5184 norki odmiany standard, pastel królewski i topaz fiński, z czego obliczeniami statystycznymi objęto 4038 sztuk (pochodzących z 2 form), w tym: nerek standard sztuk 2303, pastel królewski 714, topaz fiński 906, perła fińska 116.

Moczenie się nerek określano trzema stopniami w zależności od wielkości zamoczonej powierzchni futra: 4-8 cm², 8-16 cm² i ponad 16 cm². Samoogryzanie włosów charakteryzowano uwzględniając okolice ciała, w których występowało uszkodzenie okrywy włosowej: koniec ogona, cały ogon, okolice szyi i części tułowia. Uwzględniano również gryzienie skóry i głębiej położonych tkanek na końcu ogona, na całym ogonie, a zwłaszcza u jego nasady. Norki zaszeregowano do grup wagowych zgodnie z obowiązującym wzorcem licencyjnym: samce — 2100 g i ponad, 1800-2100 g i poniżej 1800 g. U samic uwzględniano 2 przedziały wagowe: 1100 g i ponad, i ok. 1100 g. W obliczeniach statystycznych ze względu na niewielką liczebność nie uwzględniono odmiany perła fińska. Istotność statystycznych zależności pomiędzy występowaniem schorzeń a masą zwierząt, płcią i odmianami barwnymi obliczano przy pomocy testu Chi², w tzw. próbie niezależności.

WYNIKI

Uzyskane wyniki przedstawiono w tabeli. Stwierdzono wyraźne różnice w odniesieniu do ilości nerek moczających się w różnych fermach — procent ten wynosił od 2,0 do 12,8 (z pominięciem fermy D). Nasilenie występowania samoogryzania na fermach (pomijając fermę D) osiąga zbliżone wartości. Odmienne wyniki uzyskano na fermie D — wysoki procent zwierząt moczających się, a niski procent wykazujących samoogryzanie włosów. Być może wiąże się to z żywieniem nerek (wyższa kaloryczność dawki, większy udział tłuszczu zwierzęcego, wyższy procent białka w karmie).

Tabela

Moczenie się i samoogryzanie u nerek

Ferma	Liczba nerek licencjonowanych szt.	Procent nerek moczających się w stosunku do licencjonowanych	Procent nerek z objawami samoogryzania			Procent nerek chorych do licencjonowanych*
			włosów	ogona i okolic jego nasady	ogółem	
A	498	9,04	20,28	0,60	20,28	29,92
B	648	2,01	22,06	0,15	22,21	24,22
C	2838	5,46	23,89	0,53	24,42	29,88
D	1200	12,83	11,49	1,17	12,59	25,42
Ogółem	5184	7,07	19,85	0,64	20,49	27,56

* U niektórych nerek wystąpiły dwa schorzenia: moczenie się i samoogryzanie jednocześnie.

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że moczotok występuje w różnym nasileniu u samców i samic. Różnice statystyczne w poszczególnych odmianach barwnych są istotne. Samoogryzanie nie wykazuje statystycznie istotnych różnic między płcią w przypadku fermy D. Wykazano natomiast wysokoistotne różnice na fermie C. Nie stwierdzono istotności różnic pomiędzy masą nerek a nasileniem występowania badanych schorzeń u samców i samic.

WNIOSKI

1. Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że występowanie moczotoku i samoogryzania włosów u nerek jest zjawiskiem powszechnym — około 27% zwierząt wykazało objawy tych schorzeń.
2. Samoogryzanie włosów jest schorzeniem o większym nasileniu, stwierdzono je u około 20% nerek.
3. Moczotokiem objętych było ogółem 7% badanych zwierząt.

4. Na podstawie uzyskanych wyników nie można z pewnością twierdzić o zależności między płcią, odmianami barwnymi, masą ciała nerek a występowaniem u nich moczołotu oraz samoogryzania okrywy włosowej.

5. Dalsze prace nad przyczynami i zapobieganiem chorobom ze względu na prawdopodobnie polietiologiczny ich charakter należałoby prowadzić kompleksowo: a) analizować warunki utrzymania i żywienia zwierząt, b) czynniki genetyczne (ze szczególnym uwzględnieniem ewentualnego wpływu stopnia spokrewnienia na częstotliwość występowania schorzeń).

LITERATURA

1. Akułow A. W., Sytyja A. S.: Kliniko morfologiczeskaja charakteristika zabołewanja pusznyc zwierez samopogryzaniem. Krolik, Zwierow., 2, 1965, 30-32.
2. Dejenka I.: Kilka słów o bezwolnym oddawaniu moczu u nerek. Hod. drobn. Inwen., 9, 1956, 20-21.
3. Dziliński E. i wsp.: Choroby mięsożernyc zwierez futerkowyc. PWRiL Warszawa 1971.
4. Helgebostad A.: Stanung des Inhaltes der Analsacke als Ursache für das Schwanzbeissen bei Nerzen. Dtsch. Pelztierzüchter, 1, 1969, 6-7.
5. Lubaszenko S. J.: Bolezni pusznyc zwierez. Kołos. Moskwa 1973.
6. Mazurczak J.: Samoistne uszkodzanie okrywy u zwierez futerkowyc. Hod. drobn. Inwen., 1, 1967, 20-21.
7. Nielsen I.: Bladder stonss urinary calculi urinary inscontienence and wet belly disease in mink. Scientifur, 1, 3, 1977, 24-38.

A. Фриндт, М. Беднаж, Б. Суски

ПОЯВЛЕНИЕ МОЧЕИСПУСКАНИЯ И САМОПОГРЫЗАНИЯ ВОЛОС У НОРОК В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ПОЛА, ЦВЕТНЫХ ФОРМ ВИДНОСТИ И ВЕСА ЖИВОТНЫХ

Резюме

Целью развидения пушных зверей является получение высокого качества мехов. Факторами, которые замечено снижают ценность производимых шкурок, являются заболевания с недостаточно изученной этиологией — мочеиспускание и самопогрызание волоса, а иногда даже обгладывание разных частей тела. Поскольку в стране отсутствуют исследовательские работы в данной области была предпринята попытка оценки частоты этих заболеваний на материале, происходящем из ферм варшавского воеводства. В общем испытывали 5184 норки разновидностей Стандарт, Пастель крулевски и Топаз фински. Испытания проводились в период лицензии. Норки с мочеиспусканием были разделены на 3 группы в зависимости от величины замоченной площади волосяного по-

крова. При оценке самопогрызания волос учитывали следующие части тела: конец хвоста, весь хвост, шея и туловище. Существенность статистических зависимостей между появлением заболеваний и весом тела животных, их полом и цветными разновидностями исчисляли с помощью текста χ^2 , (в так наз. пробе независимости. Установлено, что около 27% успытаемых норок обанруживает симптомы мочеиспускания или самопогрызания, или же обоих заболеваний вместе. Самопогрызание наблюдалось гораздо более часто и охватывало около 20% животных (11,4—23,8%), а мочеиспускание обнаруживало около 7% норок (2,0—12,8%). Статистический анализ не обнаружил существенности определяемых зависимостей. С другой стороны, наблюдалось несколько большее стремление к обглаживанию волос у самок, чем у самцов, учитывая как число случаев, так и интенсивность симптомов.

A. Frindt, M. Bednarz, B. Suski

OCCURRENCE OF MICTURITION AND SELF-GNAWING OF HAIR IN MINKS DEPENDING ON SEX, COLOUR VARIETY AND BODY WEIGHT

Summary

The aim of the production of fur animals is to get high-quality furs. The factors affecting harmfully the value of skins are relatively frequent diseases of an insufficiently recognized etiology — micturition and self-gnawing of hair and sometimes also gnawing of different body parts. In view of a lack of any investigations in this field in Poland, an attempt to estimate the occurrence frequency of the above diseases on the material originating from 4 farms of the Warsaw province was undertaken. In total 5184 minks of the Standard, Royal Pastel and Finnpastel varieties were examined in the period of licence. Minks with micturition were divided into 3 groups depending on the size of the urine-wetted fur area. In estimation of self-gnawing of hair the following body parts were considered: tail end, whole tail, neck and trunk. The significance of statistical dependences between occurrence of particular diseases and the body weight of animals, their sex and colour variety was determined by the χ^2 test in the so-called independence test.

It has been found that about 27% of the minks examined showed the symptoms of micturition or self-gnawing or these both diseases jointly. Self-gnawing occurred much more often and comprised about 20% of animals (11.4-23.8%), micturition — about 7% of animals (2.0-12.8%). The statistical analysis did not prove any significance of the dependences determined. On the other hand, somewhat greater predisposition to gnawing hairs was observed more often in females than in males, taking into consideration both the number of cases and the intensity of symptoms.